

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita praeparatum, id equidem probamus libenter. (Az általatok pápa Zichy Nándor grófhoz 1895. márc. 6-án.)

Előfizetési árak:

Egészévre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.
Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség: Jókai-utca 10.

Kiadóhivatal: DEBRECZENYI GYULA KÖNYVNYOMDÁJA (Iskola-utca 4. sz.)

Vallásháború.

(*) Nem akarunk viharadarak lenni, de úgy látjuk, zivatarral teljes felhők gomolyognak a láthatáron, melyek a vallásháború hézagosa villámaikat hordják méltukban. Látszólag még szélcsend van, de nehéz a levegő, s már-már hallatszik a menydörgés távoli moraja. Az egyházpolitika felkorbácsolta szenvedélyek a tetőpontra hágtak; az elvesztett hatalom keserősége folyton fokozódik, a veszendőbe menő hűsöfizek gőze összevegyül a csalfa remények füstjével; a rágalom, a hazugság és piszkolódás fegyverei honosságot nyertek a sajtó egy részében. mely harcot, késhegyig menő harcot hirdet minden ellen a mi katolikus. S történik mindez a magyarság nevében, a hazának a klerikális sötét reakció hatalma ellen való megvédése érdekében.

Mert e hazának nincs igazi hű fia Bánffy gárdáján kívül; nincs más ellensége, mint a pápa, a katolikus papok, szerzetesek, apácák és mindenek fölött — a néppárt.

Oh ti római pápák! kiket eddig oly áldva emlegettünk, kik hazánkat évszázadokon keresztül sereggel, pénzzel segítettétek, most már tudjuk, hogy nem voltak tiszták czéljaitok, nem jár-

tatok egyenes uton, danaida ajándékaitokkal csak hálótokba akartatok keríteni bennünket.

Ti szegény magyar katolikusok! Kár volt nektek a Sajó partján, Mohács mezején elvérzenetek, szemfényvesztések hiába való volt, mert ma már nyilvánvaló, hogy Magyarország igazi fiai, őszinte barátai egyedül a kálmánisták és a gömbölyű fejű, feketeheajú kazárok. Ti is, Kapisztrán seregének hősei, kik a félholdat diadalutójában megállítottátok, mik voltakot ti Tisza Kálmán és Bánffy Dezsőhöz képest?

S még ha ti tettetek is valamit a hazáért, elfeledünk benneteket, elfeledjük azt a negyvenezer katolikusot, kik Mária-Czellben az Isten Anyjának oltára előtt könyörögtek hazájuk szabadságáért, megvetjük azokat a katolikus főpapokat, kik életük veszélyeztetésével az abszolutizmus megszüntetését kérni merészték, mert ha ti talán szerettedek is egy kissé a hazát, utódaitok, a ti hitfeleitek elfajzottak, s évek óta árulják a hazát, csak vevő legyen, a ki az alkut elfogadja. Sajnos, a töröknek már nem kell, mert okvetlenül vállalkoznának bizonyos nagy hazafiak őseinek egykori szerepére.

Irjuk ezen sorokat azon alkalomból, hogy Bánffy párthíveinek lapja a „calumniare andacter“ elvét követve, rágalmaz arcátlanul, s hozzá dühöng a kath. miniszterelnök, a kath. papság, a keresztény sajtó és főleg a néppárt ellen. Szerinte a néppárt a pánszlavizmus fertőjébe akarja sülyeszteni az országot. Ez már régi dolog, de hallunk újabbat is. Legújabbán kitűdött, hogy nem a protestánsok szövetkeznek a pánszlavizmusnál is mindenesetre gonoszabb valakivel, az ördöggel, nem a szarvasi és a felvidéki lutheránus ekleziák melegágyai a pánszláv eszméknek; nem is a Hurbán utódaik és hitsorsosai pislogatnak az „atyuska“ birodalma felé, hanem a piarista Erdősi utódaik, a katolikus papok és a branyisz-kai hősök fiai.

Nem a „puritán aggastyán“ árulta el a haza alkotmányát, hanem egykori székének méltatlan örököse a katolikus Széll Kálmán s az általa dédelgetett néppárt, mely mint halljuk, már a császár eszméjét is belecsempészte a kecskeméti magyarok egyszerű lelkébe, mert 77 (írva: hetvenhét) kerületet kapott hála fejében Magyarország miniszterelnökétől.

Nem adunk több szemelvényt olva-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZAJA.

A „Viellibchen.“

Mikor Kendy Mariska a templom küszöbéhez ért, megegyeszer hátrafordulva térdet hajtott az oltár felé s ájtatos arccal távozott a falu kisdéd templomából.

A pár lépcsőn lejöve kis kerten kellett keresztül mennie, hol a május legüdébb virágai pompáztak, illatukkal elárasztva a tiszta levegőt.

Elandalogva ment a tarka virágok között, szeretettel nézegette a kedves jáczintot, az égszinkék nefelejtset, mikor egy fordulónál elébe toppan a falu legnagyobb gavallérja: Marjalaky Pista.

Kendy Mariska egy ideig szótlánul nézett a fiatal emberre, kit e szótlanság annyira megzavart, hogy alig tudta a „kezét csókolom“-ot kimondani.

A leány habozva nyújtá oda fehér keztyüs kezét, mit a fiatal ember egész tisztelettel emelt ajkaihoz s gyengéden megcsókolta.

Azután elindultak hazafelé.

— Mariska — szólt Marjalaky halk, fátyolozott hangon — nem haragszik ugy-e, hogy megvártam? Oly régen akartam már magával beszélni, de úgy látszik kerüli a találkozást. Mondja meg miért van ez? hisz minden szavamból, tekintetemből sejtette, tudhatta, hogy

én szeretem s maga napról-napra hidegben bánik velem; éreztem akarja velem azt, hogy én teljesen idegen vagyok magának. Ne haragudjék, ha emlékezetébe hozom a közel mult pár hónapot. Mily bizalommal beszélt hozzám, jó, őszinte barátjának tartott, kivél szívesen el-töltötte az unalmas téli estéket s most egyszerre egy nap alatt megváltozott, elhidegült irántam. Nem magát okolom ezért, mert tudom, hogy anygali jó szíve nem tudott volna oly egyszerre megváltozni, csakis magam lehettem oka. Eddig tapasztalt őszinteségét ne tagadja meg tőlem és magyarázza meg a változás okát. Felidéztem magamban legutolsó találkozásunk minden percét, minden elhangzott szót újra átérleltem, hogy talán tettemmel vagy szavammal bántottam meg meg valamiképen, de minden fejte-rés hasztlan volt. Ne hagyjon tovább e kétséges helyzetben . . . szóljon . . . válaszoljon . . .

A leány csöndes, szelid tekintettel nézett a fiatal emberre.

— Maga kívánta; elmondom — felelt komoly hangon. Őszinteségemre hivatkozott; nem lehet tehát oly dolgokat elhallgatnom, melyek valószínűleg rosszul fognak esni magának, de ezek helyzetünk megítéléséhez szükségesek. Beszéde folyamán említette, hogy megváltozásomnak okát nem én bennem, de önmagában keresi. Tévedett! Sem én, sem maga nem változott,

hanem annál inkább körülményeink. A mint tudja, én szegény leány vagyok, ön pedig a vidék leggazdagabb fiatalembere. Egy ideig — mikor megismerkedésünk után — felkeresett bennünket, szüleim egyszerű rokonszenvenek véve látogatásait nem elleneztek, sőt nagyon örvendtek mindig jövetelének. A látogatások mind sürűbbek lettek s szüleim látták a mi közöttünk kifejlődött baráti viszonyt s talán érthető aggodalommal gondoltak arra, hogy ez a baráti viszony megváltozhatna. Azt mondták nekem és magam is arra a meggyőződésre jutottam, hogy, ha talán rosszul esne is, végtét kell szakasztanom közöttünk mindennek. Maga szellemes, okos ember, az egész világ nyitva áll előtte, miért lennék én öpen az, aki szárnyát szegjem vágyaimnak. Legjobb lesz, ha elvállik utunk; magának is jobb lesz, nekem is . . . És most Isten vele . . .

Az utolsó szavak már remegve hangzottak el a leány ajkáról s érezni lehetett, hogy csak nagy erővel tudja legyőzni meghatottságát.

A leány befordult a régi köoszlopos kapun s lenge termete nem sokára eltűnt a tornáczos folyosón.

Marjalaky egyideig merően bámult a lány után, azután nagyot sóhajtva, lassu léptekkel ment a falu poros utcáján tovább . . .

* * *

A cigány abbagygyta a csárdást. Egy pár

Ma lapunk 4 oldal.

sóinknak ezekből a csodabogarakból, de ismételve hangsúlyozzuk e sorok elején nyilvánított véleményünket. Magyarország vallási háborúnak néz elébe.

Bár a józan, tisztességes irányú sajtó hetek óta figyelemmel kíséri e jeleket, szükségesnek tartjuk eme mozgalom létezését ismételten hangsúlyozni, hogy ha bekövetkezik, a mitől félünk, de a mit el nem háríthatunk, senki a kezdés vádjával bennünket ne illethesen.

Egyelőre csak ennyit jegyzünk meg általános tájékozás céljából; a mozgalomát éber szemekkel fogjuk szemlélni; a mi pedig a harczot illeti, tisztában vagyunk annak nemtelen céljával, indító okaival, és — készülünk reá. Mi nem veszíthetünk a harczban, ellenfeleinknek úgy látszik már nincs mit veszíteniük; az ádáz tusából csak egy kerülhet ki vesztesen — a haza.

A tóvárosi ovoda.

A tóvárosi ovoda-egyesület e hó 25-én tartotta évi rendes közgyűlését, mely alkalommal Bogárdy Antal egyesületi titkár a következő jelentésében vázolta az ovoda jelen állapotát:

Ma, midőn a székesfejérvári tóvárosi szent Imre hercegről címzett róm. kath. kisdédóvó-egyesület közgyűlést tartja, miről beszélhetnék másról, mint a kisdédóvársól, annak nemes céljairól és magasztos feladatairól.

Nem akarok azonban a kisdédóvoda feladatainak, céljainak részletezésébe bocsátkozni, mert elég tüzetesen foglalkozik azzal az 1891. évi XV. t. cz., mely így szól: „A kisdédóvás feladata a 3—6 éves gyermekeket, egyfelől ápolás és gondozás által a szülők távollétében érhető veszélyektől óvni, másfelől rendre és tisztaságra szoktatás, valamint ügyességöknek, értelmüknek és kedélyüknek korukhoz mért fej-

hangos „hogyan volt“ kiáltás hallatszott még, azután a pikulás éles lefúvással tudatta, hogy a szünóra megkezdődött.

Kendy Mariska a Marjalaky Pista karján közeledett a garudamok sora felé.

— Ne siessen úgy — szólítottatta Marjalaky a leányt, ki valósággal húzta magával a fiatal embert — mondja ki még egyszer, adjon engedelmet arra, amit kértem, hisz látja, hogy boldogságom forog szóban! . . .

A leány nem válaszolt, csak rá tekintett Marjalakyra, de abban a tekintetben benne volt az engedelem, bocsánat, szerelem, minden . . .

Marjalaky elérte e pillantást.

Köszönöm — szólott, erősebben magához szorítva a leány karját.

Lassu menetben, szinte andalogva értek azután a mamához, kitől Marjalaky engedélyt kapott, hogy együtt tölthesse a családdal a szünórát.

Az elővigyázatos mama úgy intézte a helyfoglalás sorát, hogy közvetlen Mariska mellé ülve, mindent hallhasson, a mit Marjalaky a leánynak beszél.

Nagy bámulatára azonban, a helyett, hogy a fiatal ember Mariskát mellett ült volna le, a mama mellett levő székre telepedett, jelentőség-teljes pillantást vetve Mariskára.

— Nagyságos asszonyom! — szólott — bocsásson meg, hogy idejét néhány perczre igénybe veszem, de ajándékozom meg szives türelmével.

lesztése által őket testi, szellemi és erkölcsi fejlesztésükben elősegíteni.“

Ezen idézett törvényből világosan érthető, hogy mily magasztos, követésre méltó eszmék lelkesítik az egyéneket akkor, midőn a kisdédóvókat szervezik, — de sajnos, hogy a lelkesedés szent tüze idők folyamán egyesek kebeléből kialszik, megszűnik a varázs erő, előáll a közömbösség, s a kisdédóvoda, a felkarolt gyermek nem kedves többé, mert mindegyre segélyért, támogatásért esedezik.

Igy van ez minálunk is.

Midőn e kisdédóvoda szervezetett, százan-kint állottak mellette, eltelve szent lelkesedéstől; ma már a szám tetemesen megfogyott, a lelkesedés kialvó félben van.

Hogy e kisdédóvó-egyesület még ma is fennáll, annak tulajdonítható, hogy volt a közel-múltban egy önzetlen férfiú, Mielh Jakab kanonok, ki az egyesület életében halhatatlan nevet szerzett magának nagy összegű adományával. A jelenben is van egy éltetője, kegyes támasza ezen egyesületnek: Krencz Ignác kanonok úr, ki nem törődve mások közönyével, nemes szívének érzelmeitől indítatva, szép összeggel járul évenként az egyesület alapítókéjének gyarapításához.

Az egyesület ügybuzgó, fáradhatatlan vezetőjének Alaghy Dezső urnak is elévülhetetlen érdemei vannak az egyesület életében. . . . Ő mindenkor bölcsen intézte az egyesület ügyeit. Évenként összehívta a tagokat akkor, midőn annak szükségét látta. Így az 1899. évben elnöklése alatt 3 választmányi és 1 közgyűlés tartatott.

Az egyesületnek a múlt évben az volt a legfőbb törekvése, hogy a városi hatóságtól ingyen telket eszközöljön ki óvoda építkezés céljaira. A terv még ez ideig nem sikerült, pedig ugyancsak nagy szükség volna egy új ovodára, mert a mostani bérelt ovoda helyiség semmi tekintetben sem felel meg a célnak. —

Hallgassa meg kérésemet s ha lehetséges, teljesítse is azt.

A mama komoly, kérdő tekintetet vetett reá . . . Idegesen harapdálta ajakát egy ideig; végre megadta a választ:

— Hallgatom! . . .

— Kérésem nagyon egyszerű. Az előbb az asztalon lévő mandolákából egyet felbontva két magot találtam benne, melylyel „Viellibchen“-t ettünk Mariskával. En elvesztettem a fogadást. Hatalmazzon fel nagyságos asszonyom, hogy a fogadás fejében valamit küldhessek Mariskának. . . .

— Nincs annak semmi értelme — válaszolt komolyan a mama. Csakis tudtom nélkül törtenhetett az ilyen fogadás is, mert én nem engedtem volna azt sem. Ha őszinte akarok lenni magával szemben édes Marjalaky, nem titkolhatom el azt a szorongó érzést, melyet az a tudat kelt bennem, hogy ön tulságosan sokat foglalkozik leánnyal. Tudom, hogy komolyan úgy sem veszi, játékszernek pedig lányom nem való. Bocsásson meg, hogy oly nyíltan feltártam gondolatomat, de már régen szándékoztam azt önnek megmondani, csak alkalmat nem találtam rá. . . .

Marjalaky belesápadt egy cseppet a hallgatásba, de azután leküzdve önmagát, nyugodt hangon válaszolt:

— Nagyon ferdén ismert meg nagyságos asszonyom, ha ily véleménnyel van felőlem. Az idő és alkalom most nem arra való, hogy az

40—60 óvodás van naponként összeszűfolva s szívja az egészségtelen levegőt.

Ezen s más tarthatatlan állapotokon kellene segíteni, de hogyan segítsen az egyesület, hisz a tagjai száma egyre-másra fogy.

Az 1899. évben elhunyt Madaras Lipót és Id. Flüs Miklós, mindkettő lelkes alapítótagja volt az egyesületnek.

A rendes tagok is fogynak, úgy annyira, hogy ma az egyesületnek csak 25 élő alapító, 104 rendes és 9 pártolótagja van.

A tagoknak ily rohamos fogyása korántsem lehet az egyesületre nézve kecsesítő, s nem is boldogulhatna, ha a város évi 300 frt, illetve 600 korona segélyt nem volna kegyes adományozni; s ha ezenfelül a helybeli mindkét takarékpénztár évenként 60—60 korona segéllyel nem kegyeskednék az egyesület pénztárát gyarapítani.

Fogadják a kegyes adományozók e helyen is az egyesület leghatásabb köszönetét.

Az 1899. év végén az egyesület pénztárosa Laufenauer Ferencz, átvizsgálta és helyben hagyott számadása szerint 7136 frt 41 kr. bevételt és 836 frt 81 kr. kiadást mutatott ki, e szerint 6299 frt 60 kr. vagyonnal rendelkezik az egyesület, mely összeg azonban még nem elegendő arra, hogy egy a mai kornak megfelelő óvoda építtessék és kellőleg felszereltessek; miért is kívánatos volna a pártolás. Különösen azok részéről, kiknek óvodás gyermekeik vannak.

Ezek után kötelességemnek tartom még megemlékezni Rónay Károlyné óvónőről és annak buzgó kisegítőjéről Mariska leányáról. Mindketten mesterkéletlen szívósággal bírnak a kisdédekkel, s a körülményekhez képest a kisdédek testi és szellemi fejlődését iparkodnak előmozdítani. Tevékenységüknek s képességüknek fényes tanujelét bemutatták a múlt évi karácsonyfa-ünnepélyen.

Midőn ezzel befejezem titkári jelentésemet, az Isten áldását kérem az egyesületre!

ellenkezőről meggyőzzem, csak még egyszer kérem, teljesítse előbbi kérésemet. Némi magyarázattal talán az is fog szolgálni s kevésbbé fog rossz színben feltüntetni.

— Ha oly nagyon kívánja, megengedem — válaszolt kis vártatva Kendyné.

— Köszönöm — szólott Marjalaky hálás hangon.

* * *

Másnap délfelé könnyű homokfutót röpitett be négy telivér sárga a Kendyék udvarára.

A kocsiból Marjalaky ugrott ki s odadobva a gyeplőt a haramiás bajszu kocsinak, gyors léptekkel sietett a tornácra keresztül a lakás felé.

A szobában Mariskát és édes anyját találta. A szokásos köszönés után Marjalaky a mama felé közeledett s egy kis börtököt kezében tartva szólott:

— Nagyságos asszonyom tegnap megengedte, hogy az elvesztett fogadás lerovására bármit hozhassak Mariskának. Az ő beleegyezésével hoztam tehát ezt a csekélységet.

A mama átvette a kis dobost s felnyitva azt, két jeggyűrűt látott benne. Tétovázva nézett hol Marjalakyra, hol a leányra, kik ezalatt egymáshoz közeledve megölelték egymást. Két könyvesebb gördült le szempillái alul s reszkető hangon szólott Marjalakynak, odaadva neki a gyűrűket:

— Add át fiam te magad neki! . . .

Kossy.

ÜJONSÁGOK.

— Az **Oltáregyesület** sz. miséje a jövő vasárnap ápril 1-én délelőtt 10 óraker a szeménáriumi templomban fog bemutatni a Mindenhatókat. Az Oltáregyesület által a székesfejérvári egyházmegye szegényebb templomai között kiosztandó **templomi szerelvények kiállítása** pedig Virágvasárnapján és a rákövetkező hétfőn (ápril 8. és 9-én) fog megtartani. A kiállítás megtekinthető a „Ferencz József“ növevelde udvarra néző földszinti helyiségében, mindkét nap **délelőtt 9 órától este 6 óráig**. Az érdeklődőket ezenel meghívja az **Oltáregyesület választmánya**.

— A **közegészségügyi szakosztály** e hó 27-én dr. Fanta Adolf elnökele slatt ülést tartott. A szakosztály a belvárosi orvosi kerületből a tóvárosnak a budai-uttól délre és a várkörúti csatornától keletre fekvő részt a vízvárosi orvosi kerülethez csatolandónak véleményezi. A javaslat a városi tanács útján a közgyűlés elé kerül. A tisztí főorvos által bemutatott fertőtlenítési szabályrendelet tervezetét a szakosztály általánosságban elfogadta, azonban némi pótlások eszközése végett kiadta a főkapitánynak.

— **Nyilatkozat.** A hétfői városi közgyűlésen, midőn a városi tisztviselőknek a hivatalos órák megváltoztatása iránt beadott kérvényét tárgyalák. **Kovács István** bizottsági tag a vita hevében olyasmit mondott, a mi a tisztviselői kar önértzetét meglehetősen érzékenyen érintette. **Kovács István** ur most egy nyilatkozatot küldött be hozzánk, melyben tiltakozik ama föltevés ellen, mintha sértő szándékkal támadta volna az általa különben nagyrabecsült tisztikart. A nyilatkozat így hangzik:

Tekintetes Szerkesztő ur!

Értésemre jutott, hogy a f. évi Márczius 26-ki városi közgyűlésen, a Sz.-Fejérvár város hatóságánál életbe léptetendő hivatalos órák tárgyalása közben, az általam mondottak egy részét a fejmegyei törvényhatóság központi tisztí kara önmagára sértőnek véli.

Erre határozottan kijelentem, hogy részemről a sértési szándék teljesen ki van zárva, és ha netalán oly kifejezést használtam, a melyben bárki is sérelmet látna, azt mélyen sajnálom, s csak is a tárgy iránti izzó lelkesedésemből származó felizgatott kedélyállapot szüleménye lehetett, s a közgyűlés színén, az elnök ur megjegyzéseire azért nem éltem helyreigazitással, mert az idő előrehaladottságára is tekintettel, nem rendelkeztem annyi idővel, hogy kedélyem lecsillapulva, kellő és méltó feleletet adhattam volna.

Távol áll tehát tőlem, hogy akár az általam nagyrabecsült Fejérmegyei tisztí karát, akár valamely más közhatalóságot sérteni akartam volna.

Kérve, jelen soraimnak becses lapjában helyet adni méltóztassék, hazafiai üdvözléssel maradjok

Kovács István,
törvényhatósági biz. tag.

— **A csözi lelkészválasztás.** A csözi ev. ref. hitközségnek április 2-án lelkészválasztás lesz. Ugy látszik erős küzdelemre van kilátás, mert a csözi elöljáróság ma megkereste a székesfejérvári főszolgabírókat karhatalom kirendelése végett.

— **Halálozás.** Özv. **Szeivald** Andrásné, szül. **Lits** Anna tegnap reggel meghalt. Temetése holnap délután 3 óraker lesz.

— **Előadások a színházban.** A színügyi bizottság e hó 27-én tartott ülésében a városi színházat **Baltházár** mesternek április 1., 3. és 5-ik napján tartandó bűvészeti előadásra, továbbá **Hermann Ede** zenetanárnak ápr. 22-én tartandó zenevizsgájára és a **Vörösmarty-kör** állandó műkedvelői társaságának az április hó 27., 28. és 29-én tartandó színi-előadásokra a szokott feltételek mellett átengedte.

— A magyar nemzeti zárandókat, a mely a hercegprímás és a püspöki kar vezetésével április 24-én indult Rómába a déli vasút budai pályaudvaráról, mindenütt élénk érdeklődést kelt. Az 1900. szent esztendő, valamint a magyar katolicizmus 900 éves jubileuma egyformán vonzza az érdeklődőket. Mágánások, országos képviselők, kispapok, tudósok, ügyvédek, papok, orvosok, azonkívül egyszerű földmivesek is vesznek részt a zárandokmenetben, a melynek kimagasló pontja lesz a Lateránban tartandó magyar istentisztelet, a hol II. Szilveszter pápa van eltemetve, a ki Szent István királynak küldötte 900 évvel ezelőt a magyar szent koronát. Az istentiszteletet **Vasary** bíboros primás tartja a lateráni kanonokok segítségével, a kik megint első kanonokjai a világnak, mert a legfőbb templomhoz vannak beosztva. Az ünnepi beszédet pedig **Fehér Ipoly**, pannonkalmi főpápat mondja, mint annak az **Asztrik** apátnak utódja, a ki Szent Istvánnak elhozta Rómából a koronát. Ezenkívül számos más egyházi ünnepség vár a zárandókra, a kiket a 90 éves agg XIII. Leó pápa ünnepi kihallgatásán fogad. A zárandókatot a püspöki kar megbízásából rendezti a magyar katolikusok római zárandókatát rendező bizottság irodája, mely Budapesten az I. kerületben, a krisztinavárosi plébánia épületében van. Ide küldendők a jelentkezések, valamint a tudakozódások; az iroda postafordultával felel s ad minden tekintetben fölvilágítást. Kívánatos, hogy a jelentkezés április hó 10-ig beküldődjék, hogy az egész előmunkálatot zavartalanul lehesen teljesíteni. A zárandókat külön nappolyi kirándulással van egybekötve, kapcsolatban vele más nevezetes olasz városok is megtekinthetők. Ott lesznek a hazai tanítók küldöttei is a zárandókatban, a melynek érdekesebbet keveset látott Róma, a mennyiben dszmagyar, modern szalon ruha stb. mellett nagy számban lesz látható a magyar népviselet is.

— A **dunaföldvári járásbíró**ság részére az igazságügyminiszter a község által az államnak örök tulajdonul felajánlott telken még ez évben járásbírósi épületet és fegyházat épített. Ebből az alkalmából mozgalom indult meg, hogy a fejmegyei **Előzárást és Baracost**, amely a Dunaföldvárral határosak, de a sokkal távolabb eső **Sárbogárd** és **Dunaadony** járásbíróságához tartoznak, a dunaföldvári járásbírósághoz csatolják.

— **Tűzek mindenfelé.** **Sárbogárd** mellett **Blau** és **Pfeiffer** bérlok felső töbörzöki pusztáján a minap két nagy szalmakazal elégett. A kár 2500 korona. A tűz egy keletkezett. **Horráth József** pásztor égő pipával feküdt a kazal aljába, s mikor elaludt, a pipából kilulló szikra meggyújtotta a szalmát. A vigyázatlan pásztor följelentették a sárbogárdi járásbíróságnál. — **Eresiben** a mult szombaton, nagy szélvihárban, kigyuladt **Lakics** Antal lakóháza és teljesen elégett a padlason levő gabonával és gazdasági eszközökkel együtt. A lakoságnak, nagy erőfeszítéssel sikerült a tűz towaterjedését megakadályozni. Az összes kár 1800 korona. — **Sárvárcsatorna** özv. **Topscher** Vilmosné háza a minap elégett. A kár 2200 korona. — **Igaron Tenke** Ferencnek tüzes hamut dobott ki a szemére, a mitől a szomszéd **Kovács** István lakóháza meggyulladt és az istállóval együtt teljesen elégett. Tenkenél följelentették a sárbogárdi járásbíróságnál.

— **Névmagyarosítás.** **Spitz** Vilmos martonvásári lakos, valamint kiskuro fia István, vezetőkéneüket belügyminiszteri engedéllyel **Székely**-re változtatták.

— **Zálogolás akadályokkal.** **Inotán** még mindig akadnak elszánt hívei az ex-lex állapotnak, mint ezt legutóbb **Varga** István példája élenk bizonyítja. A nevezett atyafit nevelt fiának többrendbeli iskolamulasztása miatt a községi elöljáróság 1 korona pénzbírságra büntette. **Varga** azonban épen nem sietett lefizetni a bírságot s emiatt a napokban megidéztek a községházára, hol a bíró felszólítására határozottan kijelentette, hogy előbb kiaknáznak az inotai murvabányák-

ból egy szekér kárbunkulust, mint az ő bugyellárisából egy fityinget. Hozzátette, hogy a ki az ő házába zálogolási szándékkal beteszi a lábát, azt menten leüti. Az elöljáróságnak két elszánt tagja azonban e hó 27-én mégis meglátogatta **Vargá**kat, de mikor jövetelük czélját előadták, **Varga** István olyan félreérthetelen mozdulatot tett, hogy az érdekes elöljárók jobbnak tartották dicstelenni, de sürgösen visszavonulni. A bíró ma a szolgabírósághoz fordult karhataloméért s így legközelebb szuronyos csendőrökkel vasalják be **Vargán** azt az egy koronát, a mit szép szerével is lefizethetett volna.

— **Tanítói gyűlés.** A Fejérmegyei Tanítótestület székesfejérvári járásköre ma d. e. 9 óraker tartotta rendes tavaszi gyűlést a polgári leányiskola dísztermében. A szépszámban megjelent tagok előtt **Magó** Károly járásköri elnök első sorban is az időközben elhunyt **Gyurcsik** Márton, volt vez.-tanító tagtársról emlékezett meg s indítványozza, hogy az elhunynak, ki éveken át volt elnöke a járáskörnek, emléke jknyívilag örökökítették meg, mely indítvány helyesléssel elfogadattott. Majd jüdvözölte a gyűlésen megjelent vendégeket, névszerint: **Tamás** Vilmos, felsővárosi esperes-plébános, dr. **Kuthy** József ker. főigazgató, **Lőrincz** Károly nyug. gazdatiszt s **Bilkei** Ferencz hitoktatós s szíves megjelenésükért jknyívi köszönetet mondott. A gyűlés megnyitása után töle megszokott és magvas tartalmu elnöki megnyitóját mondotta el, többszörös helyeslés és nagy figyelem közt. Elnöki megnyitójában különösen hangsúlyozta a tanítói szakkönyvtárak létesítésének szükségességét minden egyes népiskolánál. Ez utóbbinak tárgyában **Vercy** Tamás helybeli tanító szólt fel röviden, s az elnöknek e tekintetben mondott szavait magáévé téve, azon indítványt terjeszti be, hogy tekintettel az elnöki indoklásra, utasítsassék a központi bizottság, hogy ezen kérdés megoldására megfelelő módozatokat ajánlv, ily szakkönyvtárak létesítését illetékes helyen kérelmezze. Az indítvány egyhangulag elfogadattott. A mult gyűlés jknyívének felolvasása elnöki indítványra elmaradt. Következett **Tóth** Ferencz helybeli tanító „Volt-e gazdasági ism.-iskola a tulajdonképeni szervezés előtt?” című felolvasása. Felolvasó egy volt falusi tanítónak röviden foglalt biographiája keretében igen érdekesen fejtegeti, hogy a lelkiismeretes tanítók a viszonyokra való tekintettel már a szervezés előtt is szakszerűen foglalkoztak a szakszerű gazdasági ismeretek közlésével ugy elméletileg mint gyakorlatilag. A felolvasás nagy figyelemmel és éljenzéssel fogadattott s a felolvasónak az elnök indítványára jknyívi köszönet szavazattott. — Ezt követte **Medgyesy** József helybeli tanító értékezése „Az osztatlan népiskola külön tantervéről.” Az impulzust erre a vall. és közokt.-ügyi miniszternek e tárgyban kelt felhívása adta, melyben véleményét kéri a tantestületnek, hogy szükségesnek látja-e az osztatlan népiskolák részére kiadandó külön tantervet? Gyakorlati tapasztalatok alapján felolvasó azt vitatja, hogy a jelen iskolai viszonyok folytán okvetlenül szükségesnek tartja a külön tantervet az osztatlan, vagyis hat tanfolyamu iskolák számára s ilyenü indítványt is nyújt be. E kérdés nagy és aiapos vitát keltett. Elsősorban **Felinszky** Ferencz, helybeli tanító szölet hozzá, ki az egységes tantervnek helyességét és szükségességét vitatta s indítványozza, hogy ily értelmű határozatot hozassék. Ugyan ily értelemben szóltak hozzá **Wagner** Antal és **Vercy** Tamás helybeli tanítók; míg **Szibek** József jobbnak látta egyelőre az egységes tantervnek elfogadását és az osztatlan népiskolák külön tantervének megállapítására külön bizottság kiküldését. Ellenben **Grosz** N. nyéki, **Lanzertis** Antal és **Tóth** Ferencz helybeli tanítók czélszerűbbnek vélik a külön tanterv megállapítását s ép azért csatlakoznak a felolvasó indítványához. Dr. **Kuthy** József czéla vezetőbbnek látta az egységes tantervet, de a jelenlegi tanügyi viszonyok közt azt kivilhetetlennek tartja s ép azért az előadónak indítványát azon közvetítéssel bővíti, hogy mindaddig, mig az egész vonalon a falusi és pusztai népiskolák minden tekintetben a törvénynek meg nem felelők, szükségét látja átmenetileg az osztatlan népisk. tanterv-

nek. A fololvasonak ilykép bővített indítványa szavazásra boesajtatván, az nagy szótöbbséggel elfogadtatott. Wágner Antal azonban külön véleményének jkönyvbe vételét kéri. — Most Szirbék József, helybeli vez. tanító lépett a felolvasó asztalhoz s hosszabb értekezést tartott a tanítói nyugdíj-revisio tárgyában. Hosszasabban indokolt indítványait a gyűlés magáévá tette oly módon, hogy utasított a központi bizottság az e tárgyban való szükséges intézkedések mielőbbi fogantatására. — Ezzel az élénk ülés pont 12 óraker véget ért.

— **A hódító Szentmiklóssy.** A fejevári közönség még bizonyára élénken emlékezik Szentmiklóssyra, a nemrég elköltözött szintársulat Adoniszára. Azért talán nem lesz egészen felesleges, ha ide iktatjuk az alábbi mulatságos kis históriát, melyet a Nagybeskereken megjelenő „Torontál”-ban olvastunk:

Egyik helybeli divatárú üzletben több hölgy volt együtt s nagyban próbálgatták a legújabb „modell”-eket. A divatárúnő az egyik csikszemű kis hölgyike mamájának a délelőtti folyamán egy remek kalapot küldött s a mikor javában folyt a csevegés a szintársulatról s a kis csikszemű angyal Szentmiklóssyról, a társulat baritonistájáról elragadtatással beszélt — hirtelen közbeszólt s a küldött kalapról tudakozódva, kérdi hogy:

— Megtetszett a mamának?

— Oh, a mamának nagyon tetszik!

A divatárúnő a kalapról beszélt, a kis „nagysám” meg folytonosan a baritonistát dicsérette s csak akkor vették észre a félreértést, a mikor a divatárúnő nagy örömmel mondta, hogy:

— Remélem a mama megveszi?

A kis leány fülig pirul,

— A baritonistát?

— Dehogyn!... a kalapot...

— Hja vagy ugy? Kegyed a kalapról beszél?

— A kisasszony meg a baritonistáról?

S lön hangos kaczagás.

— **Elített csendőr.** Molnár János lajtanjafalusi csendőrt, ki a mult ősszel a lajta-szentmiklósi koresmárost kirabolta, a hadbírótság tiznöt esz-

tendei fegyházra ítélte. Molnár tegnapelőtt szállították el a székesfejevári kerületi fogházból a soproni orsz. fegyházba, hol büntetését kitölteni fogja.

— **Az olaszok furfangja.** A fumei Magyar Tengerpart írja le azt a furfangot, a mivel az olasz borkereskedők már eleve ki akarják játszani azt az eshetőséget, ha Magyarország megszünteti az olasz bornak adott vámkedvezményeket. Fiumében ugyanis az olasz és dalmát borok behozatala a legutóbbi hetekben rendkívül nagy mérveket öltött s ez annál feltűnőbb, mert a behozatal emelkedése merő ellentétben áll a borkereskedelemnek csaknem teljes pangásával. Pedig a dolog igen egyszerű: megrendelés nélkül küldik ide olasz termelők és spekulánsok boraikat és Fiumében leraktározzák azokat. Jó előre gondoskodnak tehát az olaszok arról, hogy a kedvezmény megszűnése esetén nagy készleteik legyenek magyar területen, ugy számítva, hogy akkor hirtelen föl fog szökni a bor ára és ezzel bőven kárpótolva lesznek a raktározási költségeikért.

— **A hitelezők érdekében.** Magyarországon mindig az volt s még ma is az a szokás, hogy a zsidó kalmár, mikor érzi a bukás szelét, üzletét eladja vagy másra ruházza. A művelet leginkább abból áll, hogy a bolt fölül új czégtáblát akaszt. Ha ez megtörténik, a foglalmi jövő hitelező szépen visszavonul, mert az új czéget a régi czég tartozásáért nem szabad szorongatni. A bukás szelére került kalmár az esetben is megszabadul a hitelezők végrehajtásától, ha társat vesz maga mellé s a czégtáblán jelzi, hogy társa van. Ez az állapot a hitelezőket igen sokszor megkárosította s az üzleti életnek is ártott. Ezen a bajon a kereskedelmi törvény revíziójával akartak segíteni, de belátták, hogy a baj sürgős orvoslást kíván, s hogy a revízióig nem várakozhatnak. A kereskedelmi miniszter tehát új törvényjavaslattal lép elő s ezzel véget vet a mindinkább elharapódzó csalásoknak. A törvényjavaslat vezetete az igazságügyminiszterium segédkezése mellett el is készült. A javaslat első paragrafusában azt foglalja magában, hogy a ki szerződés útján

kereskedelmi üzletet átvesz, az eladónak az üzletből eredő tartozásáért felelős. Ez a felelőség — a mely azonban némileg korlátozva van — tisztán az átvett vagyon értékére szorítkozik. Ezért be kell mutatni a leltárt is, még pedig nyolcz nap alatt. Figyelemre méltó intézkedése a javassatnak az is, hogyha egy kereskedő másal társaságba lép, az üzlet addigi tartozásaiért a társas czég is felelős. Amint mindezekből látszik, az új törvény kizárja a már igen megszokott és nagyon is divatosá váló csalásokat s így a hitelezők nyugodtabban aludhatnak nem félnek attól, hogy az adós kereskedő az éjszaka folyamán alatt a czégtáblát kicseréli, üzletét másnak adva el. Most tehát az a fő, hogy a törvényjavaslat-tervezetből törvényjavaslat és törvény is legyen.

— **A rendőség malacza.** Mert másé nem lehet az a szerencsétlenül kimult kis vastagbőrű, mely napok óta ott hever a koresolyapavillon és a Draskóczy-ház szomszédságában. Ha másé volna, eddig bizonyosan példásan megbüntették volna az illetőt. Így azonban a kis malacz hullája háborítatlanul pihen a sas-mezai gyalogjáró mellett, nagy gyönyörűségére a járókelőknek. A palotavárosiak nyílt titokként beszélnek, hogy a rendőség ezt a malaczat az általa gyakran istápolott czigányoknak szánta husvéti meglepetésül, s csak azért tartja ott, hogy kissé porhanyósabbá váljék. Kiváncsian várjuk, mikor lesz onnan eltakarítva.

Felelős szerkesztő: Chay Antal.

Nyílt-tér.

Első rangu nagy népszerűségnek örvendő biztosító-intézet, kedvező feltételek mellett

Főügynököt

keres. Ajánlatok hitel- és üzletszerzőképes egyének részéről „151 postafiók Budapest.” címre kéretnek.

A

„FEJÉRMEGYEI NAPLÓ” KIADÓHIVATALA

DEBRECZENYI GYULA könyvnyomdájában

Székesfejevár, Iskola-utca 4. szám.

Mindennemű nyomtatványok gyors és pontos elkészítése jutányos áron.